

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU

projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS

A Project of the Economic Institute of the Czech Academy of Sciences

Maminka, nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí

Srpen 2021

ALENA BIČÁKOVÁ, KLÁRA KALÍŠKOVÁ,
LUCIE ZAPLETALOVÁ

IDEA **CERGE**
EI
PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU

O AUTORECH / ABOUT THE AUTHORS

Alena Bičáková

Doktorát z ekonomie získala na Johns Hopkins University a od roku 2007 je členem akademického sboru na CERGE-EI, kde vyučuje ekonomii v doktorském programu a pracuje jako výzkumnice Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR. Ve svém výzkumu se věnuje především trhu práce, v poslední době například vztahu mzdové nerovnosti a nezaměstnanosti, genderovým mezerám v nezaměstnanosti a vlivu selekce na míru nezaměstnanosti.

Received her doctorate from economics at Johns Hopkins University and since 2007 is a member of the academic staff at CERGE-EI, where she teaches economics in doctoral programme and works as a researcher as well. In her research she focuses mainly on the labour market, most recently on the relationship between wage inequality and unemployment, gender gaps in unemployment and the influence of the selection on the unemployment rate.

Klára Kalíšková

Absolvovala magisterské studium na Univerzitě Karlově a na CERGE-EI, kde také dokončila doktorské studium. Její dizertační práce se zabývala rolí veřejných politik na zaměstnanost žen. Ve svém výzkumu se zabývá především zaměstnaností a nezaměstnaností žen, chudobou, daňové-dávkovými systémy a rodinnými politikami.

Received her Master's degree at the Charles University in Prague and CERGE-EI, where she completed doctoral studies as well. Her dissertation dealt with the role of public policies on women's employment. Her research mainly deals with employment and unemployment of women, poverty, tax-benefit systems and family policies.

Lucie Zapletalová

Vystudovala magisterský program na CERGE-EI a sociologii a sociální politiku na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Věnuje se zejména měření dopadů veřejných politik. Přednáší na Vysoké škole ekonomické v Praze.

She studied master's program at CERGE-EI and sociology and social policy at Faculty of Social Sciences of Charles University. In her research she focuses on measuring the impact of public policies. She is lecturing at the University of Economics and Business Prague.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University in Prague, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Maminka, nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí

Studie 6 / 2021

© Alena Bičáková, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2021

ISBN 978-80-7344-591-1 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Maminka, nebo školka?

Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí¹

SRPEN 2021

ALENA BIČÁKOVÁ, KLÁRA KALÍŠKOVÁ, LUCIE ZAPLETALOVÁ

Shrnutí

- Ve studii kvantifikujeme dopady doby pobírání rodičovského příspěvku na dosažené vzdělání a budoucí uplatnění na trhu práce dotčených dětí ve věku 21–22 let. Zkoumaná reforma rodičovského příspěvku z roku 1995 v Česku prodloužila možnou dobu čerpání příspěvku ze 3 na 4 roky. Prodloužení pobírání příspěvku však nedoprovázelo prodloužení doby garance původního pracovního místa matky, nedovolovalo její výraznější zapojení na trhu práce, a znamenalo tedy další rok celodenní péče o dítě.
- Reforma vedla k tomu, že dodatečných 38 % matek tříletých dětí zůstalo s dětmi doma. Výlučná celodenní péče a výchova matkou ve většině případů nahradila tu ve státěm dotovaných mateřských školách (MŠ). U většiny dotčených dětí tedy došlo k odložení nástupu do školky minimálně o jeden rok.
- Naše empirická zjištění ukazují, že dodatečný rok výlučné domácí péče, místo docházky dítěte do mateřské školy, měl negativní dopad na budoucí vzdělávací výsledky dětí a jejich uplatnění na trhu práce. Reformou dotčené děti vykazují o 4 procentní body (p. b.) vyšší pravděpodobnost, že ve věku 21–22 let nestudují ani nepracují, a o 6 p. b. nižší pravděpodobnost, že studují vysokou školu. V případě dětí matek bez maturity, které ve věku 21–22 let žijí s matkou ve společné domácnosti, je

¹ Studie vychází z akademické verze článku „Is Longer Maternal Care Always Beneficial? The Impact of a Four-year Paid Parental Leave“ Aleny Bičákové a Kláry Kalíškové z roku 2021. Poděkování patří Danielu Münichovi a Filipu Pertoldovi za užitečné připomínky a postřehy k pracovním verzím textu. Dále patří poděkování Českému statistickému úřadu za poskytnutá data (VŠPS 2010–2016). Veškeré případné nepřesnosti a chyby včetně vyjádřených názorů však jdou na vrub autorů. Studie vznikla s finanční podporou Grantové agentury České republiky v rámci grantu č. 18-16667S a programu Strategie AV21 „Společnost v pohybu a veřejné politiky“ Akademie věd ČR.

pravděpodobnost, že nestudují ani nepracují, dokonce vyšší o více než 9 p. b. U nich také došlo ke snížení pravděpodobnosti nástupu na vysokou školu o 12 p. b. U dívek se pak zvýšila pravděpodobnost, že ve věku 21–22 nebudou pracovat a budou se věnovat práci v domácnosti.

- Děti, které v důsledku reformy zůstaly déle v celodenní rodinné péči, by jinak s velkou pravděpodobností chodily do veřejných mateřských škol, jak tomu bylo před reformou a v případě matek, které příspěvek přestaly pobírat ve třech letech dítěte. Naše odhady tedy vyjadřují přínos docházky do školky oproti přínosům celodenní výchovy v rodině ve věku 3 až 4 let. Zjištění jsou v souladu s většinou zahraničních výzkumů pozitivního vlivu školek na vývoj dítěte. Ty zdůrazňují velký význam sociálních a intelektuálních stimulů v mateřské škole pro dlouhodobý rozvoj kognitivních a nekognitivních dovedností, a to zejména u dětí se socio-ekonomicky slabším rodinným zázemím.
- Naše zjištění, obzvláště ta týkající se dívek, by mohl také vysvětlit možný posun k tzv. tradičním rodinným hodnotám a změna postojů matek a rodin k genderovým rolím, což mohlo snížit i kariérní ambice dcer. Též je možné, že delší přerušení zaměstnání matek mělo negativní dopad na jejich budoucí výděly a postavení na trhu práce, což mohlo následně omezit vzdělávací a pracovní možnosti jejich dětí. Žádné indicie přítomnosti těchto efektů jsme však nenašli.

Mom or preschool? How an extension to paid parental leave affects children's future education and employment²

AUGUST 2021

ALENA BIČÁKOVÁ, KLÁRA KALIŠKOVÁ, LUCIE ZAPLETALOVÁ

Summary

- In this study we quantify the impacts of the duration of paid parental leave on the education and future labor market outcomes of affected children when they reach 21-22 years of age. We examine the Czech Republic's 1995 reform of paid parental leave, which extended the duration of parental allowance receipt from 3 to 4 years. This extension was not, however, accompanied by any extension of the job protection period that remained at 3 years. It also prevented the receiving parent to engage more substantially in the labour market, leading to one more year of full-time home child care.
- The reform resulted in an additional 38 % of mothers with three-year-old children staying at home with their children. These mothers' exclusive, full-time care mostly replaced the care their children would otherwise have received in state-subsidised preschools. Majority of the affected children thus started (pre)school education later, by at least one year.
- Our empirical findings show that this additional year of exclusive parental care at home, in place of attendance at preschool, had a negative impact on the children's future educational and labor market outcomes. The children affected by this reform

² This study is based on a 2021 academic paper by Alena Bičáková and Klára Kalíšková on the same research, entitled "Is Longer Maternal Care Always Beneficial? The Impact of a Four-year Paid Parental Leave". We are grateful to Daniel Münich and Filip Pertold for their useful comments and suggestions on the working version of the text. We also thank the Czech Statistical Office for providing the data (VŠPS 2010-2016). Any remaining ambiguities or errors, and all opinions expressed, are the authors' own. This study was produced with financial support from the Czech Science Foundation, grant No. 18-16667S, and as part of the Czech Academy of Sciences' AV21 Strategy programme „Society in Motion and Public Policies“.

are 4 percentage points (p.p.) more likely to be neither studying nor working at the age of 21-22, and are 6 p.p. less likely to study at university. Those whose mothers do not have high-school leaving qualifications and who are living in the same household as their mother at the age of 21-22, are more than 9 p.p. more likely to be neither studying nor working, and are 12 p.p. less likely to go to university. Among girls, there is an increased likelihood that they will not be in paid employment at the age of 21-22 years, but will be taking care of the home instead.

- The children who spent longer at home in full-time family care as a result of the reform would otherwise very likely have attended public preschools, as was the case both before the reform and among families who chose to stop receiving the allowance when their child was three years old. Our estimates thus show the benefits of preschool attendance in comparison to the benefits of full time parental care between the ages of 3 and 4. Our findings are in line with most international research documenting positive impacts of preschool attendance on children's development: most such studies emphasise that the social and intellectual stimuli that preschools provide are crucial for the long-term development of cognitive and non-cognitive skills, in particular for children from socio-economically disadvantaged families.
- Our findings, especially those about outcomes of daughters, could be also explained by a possible shift towards more 'traditional' family values and a related change in mothers' and families' attitudes towards gender roles, which could also have dampened daughters' career ambitions. It is also possible that the longer absence from work had a negative impact on mothers' future earnings and status on the labour market, which might in turn have limited their children's educational and employment opportunities. We have not, however, found anything to indicate the existence of such effects that would confirm these alternative explanations.

1. Úvod

Podněty dětí v raném dětství mají zásadní vliv na jejich rozvoj, vzdělání a pozdější uplatnění na trhu práce (García et. al., 2020). Většina zemí využívá v rámci prorodinné politiky placená volna pro rodiče s cílem motivovat je k delší péči o děti a usnadnit kombinování pracovních a rodičovských povinností v raném věku dítěte. V této studii si klademe otázku, zda je celodenní mateřská péče o děti nejlepší formou péče poté, co dítě dosáhne věku tří let, a zda se vliv mateřské péče v tomto věku liší mezi dětmi různého pohlaví a z rodin s různou úrovní vzdělání. Využíváme k tomu data o vzdělání a pracovním zapojení dětí, jejichž rodiče byli dotčeni reformou rodičovského příspěvku v České republice v roce 1995. Tato reforma prodloužila možnost čerpání rodičovského příspěvku ze tří na čtyři roky. Vedlo to ke zvýšení podílu žen, které zůstaly doma s dítětem déle než 3 roky o 38 p. b. Z dostupných údajů o formách péče o předškolní děti v devadesátých letech pak víme, že většina těchto dětí by bez reformy zřejmě navštěvovala mateřské školy. Naše odhady tedy měří přínos výhradní mateřské péče oproti přínosům docházky do školky ve věku mezi 3. až 4. rokem života dítěte.

Závěry dosavadních výzkumů, které se dopadům rodičovského volna ve světě věnovaly, odhalily většinou mírně pozitivní, nebo žádný vliv prodloužení placené rodičovské na vzdělanost a pracovní úspěšnost dětí v dospělém životě. Tyto výzkumy ale měřily dopady výrazně kratších období rodičovské dovolené, které navíc byly čerpány v nižším věku dětí (Carneiro, Loken a Salvanes, 2015; Rasmussen, 2010; Dahl a kol., 2016). Výjimkou je studie autorů Dustmanna a Schönberga (2012), kteří se věnují prodloužení neplacené rodičovské dovolené z 18 měsíců na 3 roky a nacházejí negativní dopad na výsledky dětí.

V naší studii využíváme prodloužení období nároku na rodičovský příspěvek. Prodloužení u většiny žen vedlo k nejméně o rok delšímu placenému období celodenní péče o dítě mezi 3. a 4. rokem věku. Odhadujeme výrazný negativní vliv této změny na úroveň vzdělání a pracovní uplatnění dotčených dětí v dospělosti, a to zejména mezi dětmi matek s nižším vzděláním a mezi dívkami. Naše zjištění jsou v souladu s předchozím výzkumem ve světě dokumentujícím výrazný přínos docházky tříletých dětí, zvláště ze socio-ekonomicky znevýhodněných rodin, do předškolního vzdělávání oproti výhradní výchově v rodině.

2. Rodinná politika v České republice a reforma rodičovského příspěvku v roce 1995

Rodinná politika zaměřená na rodiny s nejmladšími dětmi je v České republice založena na třech hlavních nástrojích – ochraně pracovního místa, peněžité pomoci v mateřství a rodičovském příspěvku. Tříletá doba ochrany pracovního místa a pobírání dávky peněžité pomoci v mateřství po dobu 28 týdnů se začátkem pobírání mezi 6. a 8. týdnem před plánovaným datem porodu se od jejich zavedení v roce 1990 nezměnily. Rodičovský příspěvek je dávkou navazující na peněžitou pomoc v mateřství, pokud na ni má žena nárok,³ jinak může být pobírán od okamžiku narození dítěte. Je vyplácen pečujícímu rodiči, který celodenně a řádně pečuje o dítě do určitého věku. Pobírání rodičovského příspěvku bylo v devadesátých letech podmíněno jen velmi omezeným příjmem z pracovní činnosti a neúčastí dítěte na předškolním vzdělávání, takže bylo v podstatě neslučitelné se zapojením na trhu práce.⁴ Příjemci byly prakticky pouze ženy.⁵ Doba poskytování rodičovského příspěvku a jeho výše se od roku 1990 několikrát změnila.

Do roku 1995 se maximální doba pobírání rodičovského příspěvku časově shodovala s ochranou pracovního místa a trvala do tří let věku dítěte. V roce 1995 došlo k reformě, která spočívala v nevýrazném nárůstu měsíční částky rodičovského příspěvku, ale především v prodloužení možné doby jeho pobírání až do čtyř let věku dítěte. Rodič tak získal nárok na finanční podporu v hodnotě dalších dvanácti příspěvků. Prodloužení vešlo v platnost 1. října 1995 a platilo nejen pro děti narozené po tomto datu, ale pro všechny děti, kterým v době zavedení reformy bylo méně než 3 roky. První děti zasažené reformou tak byly děti narozené v říjnu 1992.

Možnosti delšího čerpání rodičovského příspěvku využilo 38 % matek tříletých dětí, které v důsledku reformy zůstaly s dítětem doma i po jeho třetích narozeninách (Bičáková a Kalíšková, 2019). Připomeňme, že tříletou dobu ochrany pracovního místa reforma nezměnila. Ženy, které se rozhodly pro čerpání rodičovského příspěvku po třetích narozeninách dítěte, se tak vzdaly možnosti návratu do zaměstnání v rámci ochranné tříleté lhůty.

³ Na peněžitou pomoc v mateřství mají nárok ženy, které byly po dobu alespoň 270 dnů ve dvou letech před nástupem na mateřskou dovolenou nemocensky pojištěné.

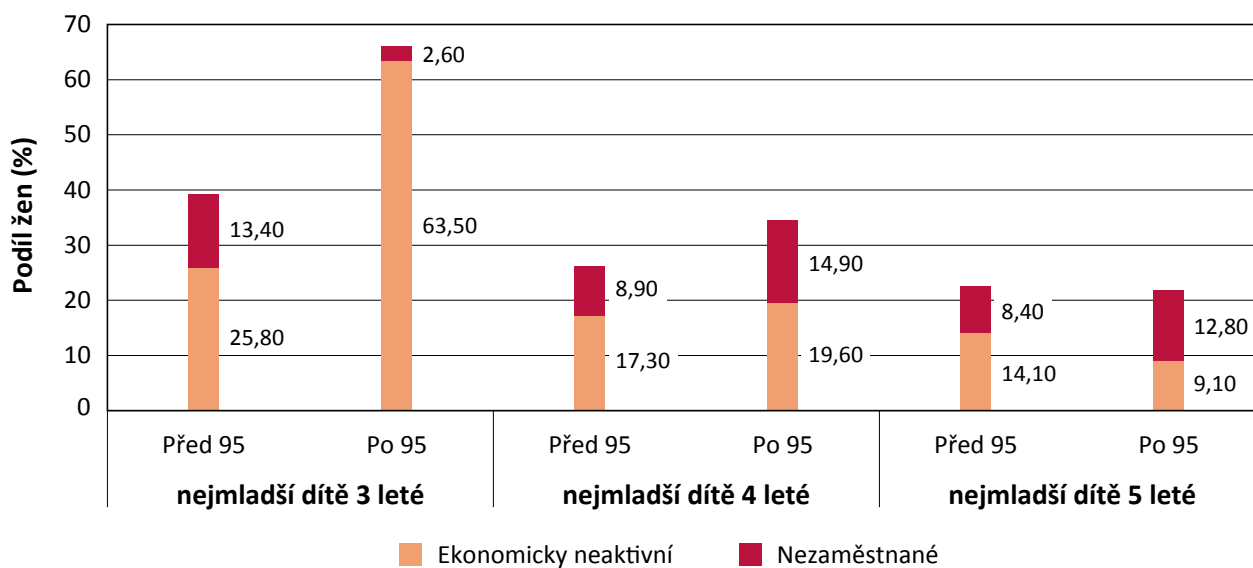
⁴ Podmínkou nároku na rodičovský příspěvek bylo nepřekročení limitu na výši pracovních příjmů (limit se pohyboval kolem jedné pětiny průměrné mzdy).

⁵ Rodičovský příspěvek mohou v principu pobírat i muži, ale to je velmi vzácné i dnes (v roce 2015 tvořili muži pouze 1,8 % příjemců rodičovského příspěvku).

Delší doba pobírání rodičovského příspěvku, a tedy delší absence na trhu práce, měla výrazné dopady na pozdější pracovní uplatnění matek. Naše předchozí studie ukazuje, že prodloužení rodičovského příspěvku se odrazilo nejen na značném prodloužení celkové doby, po kterou ženy zůstaly ekonomicky neaktivní, ale také na zvýšení pravděpodobnosti jejich nezaměstnanosti po návratu na trh práce (Bičáková a Kalíšková, 2019). Míra ekonomické aktivity se ve skupině žen s dětmi ve věku tří let v důsledku možnosti delšího čerpání rodičovského příspěvku snížila o 38 p. b. Zároveň pokles podíl nezaměstnaných žen s tříletými dětmi o 11 p. b. Ženy, které by se před reformou vracely na trh práce jako nezaměstnané, totiž zůstaly déle ekonomicky neaktivní. Mezi ženami s nejmladšími dětmi ve věku 4 a 5 let ale došlo k podstatnému nárůstu nezaměstnanosti ve výši 6,4 a 4,4 p. b. Tento dopad byl patrný bez ohledu na dosažené vzdělání dotčených žen.

Reforma rodičovského příspěvku tedy přinesla téměř 40 % tříletých dětí prodloužení celodenní mateřské péče do čtvrtého roku věku. O 8 p. b. se zvýšil i podíl matek, které zůstaly doma i po čtvrtých narozeninách dítěte, ale ze tří čtvrtin se jednalo o ženy, které byly vedené jako nezaměstnané. Přehled dopadů reformy rodičovské dovolené na ekonomickou aktivitu a nezaměstnanost žen s dětmi ve věku 3–5 let vidíme v **Grafu 1**.

Graf 1: Dopady reformy rodičovského příspěvku v roce 1995 na matky 3–5letých dětí
(podíl ekonomicky neaktivních a podíl nezaměstnaných žen; v %)

Pozn.: Procentní údaje vyjadřují podíl žen, které byly před reformou v roce 1995 a po ní ekonomicky neaktivní (růžový sloupec), nebo nezaměstnané (červený sloupec). První dva sloupce se týkají stavu před a po reformě u matek, jejichž nejmladší dítě je ve věku tří let, druhé dva sloupce se týkají matek s dětmi, kterým jsou nejméně čtyři roky, a poslední dva sloupce matek s dětmi nejméně pětiletými.

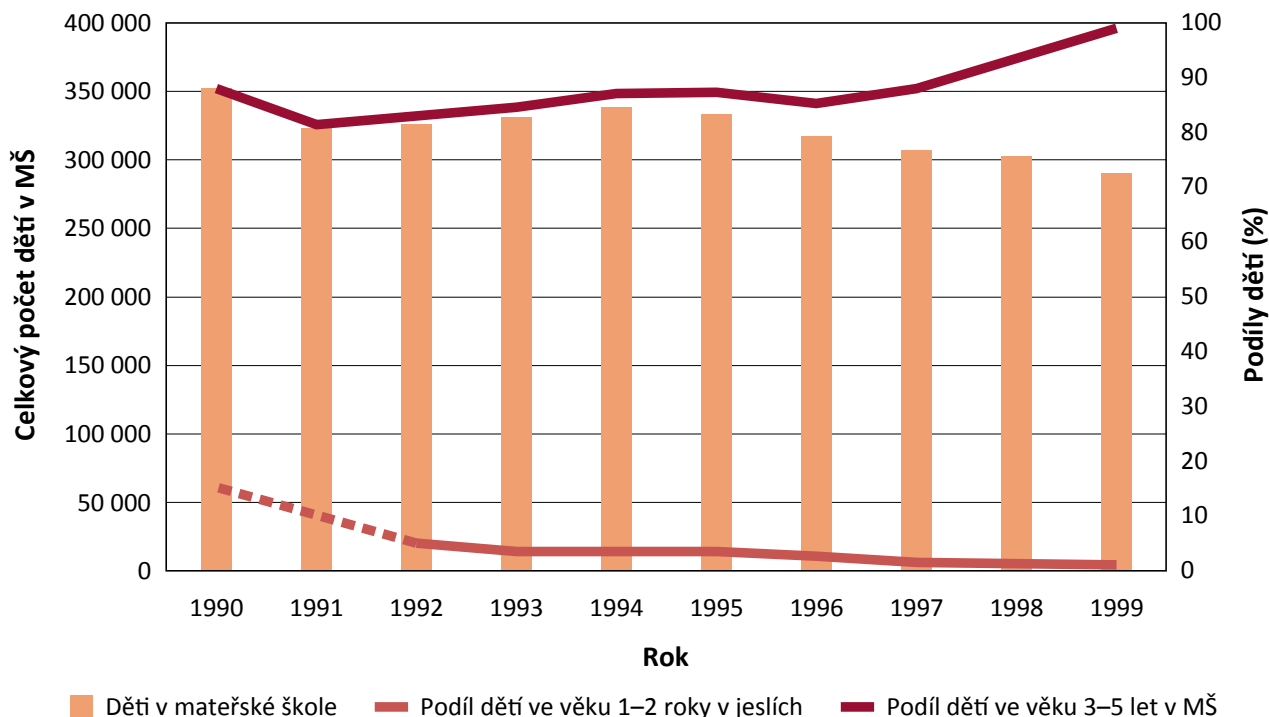
Zdroj: Bičáková a Kalíšková (2019)

Vliv prodlouženého pobírání rodičovského příspěvku na ekonomickou neaktivitu a nezaměstnanost žen přestává být patrný v době, kdy děti dosáhnou věku 6 let. Vzhledem k dlouhému přerušení zapojení na trhu práce je ale pravděpodobné, že dopady na platové ohodnocení žen, kvalitu práce a kariérní postup přetrvávají ještě déle.

Pro interpretaci výsledků našeho předchozího výzkumu je důležitý fakt, že naprostá většina dětí, které v důsledku reformy zůstaly déle celodenně doma s matkou, by v opačném případě navštěvovaly veřejnou mateřskou školu. V České republice totiž byly v druhé polovině 90. let jiné formy péče o děti ve věku 3–5 let velmi vzácné (Kuchařová a kol., 2009; Ettlerová a kol., 2006). Bylo tomu tak i proto, že mateřské školy byly pro naprostou většinu rodin místně i cenově dostupné (školné tvořilo asi 2,7 % průměrného příjmu rodiny)⁶. Po roce 1991, kdy došlo k jednorázovému poklesu podílu dětí ve věku 3–5 let v mateřských školách na rekordně nízkých 81 %, se podíl dětí, které chodí v tomto věku do školky, nepřetržitě zvyšoval. Za tímto trendem lze hledat možný posun preferencí rodičů, kteří měli větší tendenci hlásit děti do mateřské školy, ale i výrazný pokles porodnosti v předchozích letech. Ten totiž vedl k tomu, že nabídka míst ve školkách převyšovala poptávku, takže bylo snadné všechny děti ve školce umístit a příznivá byla i nepřehlednost školek (počet dětí na vychovatele). V roce 1995 tak už mateřskou školu navštěvovalo 88 % dětí ve věku 3–5 let. Tehdy ale rostoucí trend zpomalil, a v roce 1996 dokonce došlo k poklesu podílu dětí v mateřských školách. Poté podíl dětí v mateřských školách sice dále rostl, to bylo ale způsobeno výrazným poklesem velikosti kohort dětí ve věku 3–5 let (v důsledku klesající porodnosti), protože počet dětí v MŠ v absolutních číslech i dále klesal (**Graf 2**). Pokles v počtu dětí v MŠ v absolutních číslech je v souladu se skutečností, že reforma vedla k tomu, že péči, poskytovanou mateřskými školami, nahradila péče mateřská. Pro téměř 40 % tříletých dětí se tak oddálil nástup do všeobecného vzdělávacího systému nejméně o rok.

⁶ Zdroj: Kuchařová (2009).

Graf 2: Děti v předškolních zařízeních v 90. letech

Pozn.: Graf zobrazuje celkový počet dětí v mateřských školách (MŠ) na levé svislé ose, podíl dětí ve věku 3–5 let v populaci na všech dětech v MŠ a podíl dětí ve věku 1–2 roky v populaci na všech dětech v jeslích (na pravé svislé ose). Data pro rok 1991 o počtu dětí v jeslích nejsou dostupná. Do dětí v mateřské škole (tedy i do jmenovatele podílu dětí ve věku 3–5 let v MŠ) jsou započítány i děti, které již dosáhly 6 let (v průběhu roku, nebo proto, že mají odklad školní docházky). Oproti tomu počet dětí celkem ve věku 3–5 let se týká jen tohoto věkového rozmezí. Podíl dětí ve školce tak může být nadhodnocený.

Zdroje: Ústav pro informace ve vzdělávání (Roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení, stav k 31. 12. příslušného roku); Kuchařová a kol. (2009); Český statistický úřad (https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu).

3. Literatura a teoretická očekávání dopadů reformy

Ve vědecké literatuře najdeme dva hlavní proudy, které se zabývají dopadem typu předškolní péče na další život dětí. První proud zkoumá vliv mateřské péče na výsledky dítěte s využitím změn ve statutární délce rodičovské dovolené a finanční podpory,⁷ která délku mateřské péče ovlivňuje. Druhá větev výzkumu studuje změny v nastavení předškolního vzdělávání a sleduje, jak děti ovlivňuje délka docházky do jeslí a mateřských škol.

⁷ Většina zemí nabízí nějakou formu ochrany pracovního místa a finanční pomoci pro rodiče malých dětí (v českém systému je finanční pomoc poskytována formou peněžitě pomoci v mateřství a rodičovského příspěvku). Většinou se o této finanční pomoci (která je velmi různorodá napříč zeměmi) zjednodušeně hovoří jako o placené rodičovské dovolené. Pokud hovoříme o neplacené rodičovské dovolené, máme na mysli ochranu pracovního místa bez finanční kompenzace.

Délka rodičovské dovolené a její dopady na děti

Ve většině zemí, kde se provádí výzkumy o dopadu rodičovské dovolené (ať už placené nebo neplacené) na pozdější výsledky dětí, je zákonná rodičovská dovolená a délka finanční podpory výrazně kratší než v České republice. Výzkumníci, kteří se věnují dopadům zavedení relativně krátkého rodičovského volna, dokumentují pozitivní vliv na výsledky dětí ve vzdělání a na pracovním trhu (Rossin-Slater, 2018; Huebener, 2016). Studie, které sledují dopady následných prodloužení doby placené rodičovské dovolené, už nenachází buď žádný, nebo dokonce zjišťují negativní dopad na vzdělávací a pracovní výsledky dětí (Baker a Milligan, 2015; Dahl a kol., 2016; Rasmussen 2010; Dustmann a Schönberg, 2012).

Vzhledem k tomu, že získávání kognitivních a nekognitivních dovedností v raném dětství je komplexním procesem, je velmi důležité, v jaké fázi vývoje dítěte měříme dopady prodloužení či zkrácení rodičovské dovolené. Rok mateřské péče navíc bude mít zcela jiný dopad v případě novorozence a dvou, nebo tříletého dítěte. Rozličnost systémů rodinné politiky, na jejichž úpravách byly jmenované výzkumné práce založeny, tak pravděpodobně do značné míry vysvětluje velký rozptyl jejich výsledků: pozitivní dopady na děti ve velmi raném věku, nulové dopady při prodloužování již existujících rodičovských dovolených a mírně negativní dopady rodičovských dovolených v řádech několika let.

Tato studie je první, která se zabývá dopadem prodloužení placené rodičovské dovolené až do věku 4 let dítěte. Našim podmínkám je nejbližší studie Dustmanna a Schönerga (2012), kteří u prodloužení neplaceného rodičovského volna z 18 na 36 měsíců pozorují snížení pravděpodobnosti, že budou dotčené děti chodit na střední školu, která je připravuje k terciárnímu vzdělávání, o 0,6 procentního bodu. Ve srovnání s námi se jedná ovšem o neplacenou rodičovskou dovolenou trvající pouze do tří let dítěte.

Dosavadní výzkum naznačuje, že dopady délky rodičovské dovolené na děti se liší v závislosti na socio-ekonomickém postavení rodiny a podle pohlaví dítěte, což odpovídá i našim výsledkům.

Předškolní vzdělávání a jeho dopady na děti

Empirické poznatky o dopadech předškolního vzdělávání dětí ve věku 3–6 let se shodují v závěru, že předškolní vzdělávání má buď nulový, nebo ve většině případů pozitivní dopad na rozvoj dítěte (Felfe a Lalive, 2018). Autoři Diterichson, Lykke Kristiansen a Viinholt (2020) shrnují závěry 26 výzkumných prací na téma dopadů univerzálního předškolního vzdělávání tak, že předškolní vzdělávání má pozitivní průměrný dopad na školní prospěch dětí, dosažené vzdělání a lepší uplatnění na trhu práce. Tyto dopady jsou výrazně větší v případě dětí ze socio-ekonomicky slabších rodin.

Několik výzkumů se věnuje specificky vlivu předškolního vzdělávání ve třetím roce života na dlouhodobé výsledky dětí v dosažené úrovni lidského kapitálu a na trhu práce, které jsou pro naši studii nejrelevantnější. Felfe, Nollenberger a Rodríguez-Planas (2015) dokládají, že kvalitní školky jsou přínosem pro školní prospěch zejména dívek a dětí ze znevýhodněných rodin. Havnes and Mogstad (2011) zkoumají vliv rozsáhlé expanze dotované předškolní péče o děti ve věku 3–6 let na vzdělání a zapojení do trhu práce kolem třicátého roku života. Ukazují, že dostupná předškolní péče zvýšila pravděpodobnost studia na vysoké škole o 7 p. b. a snížila závislost na systému sociální podpory o 5 p. b. Pozitivní dopad na vzdělávací výsledky pozorují zejména u znevýhodněných dětí a pozitivní dopad na uplatnění na trhu práce zejména u dívek. Výsledky této studie, která je svým zaměřením nejbližší k té naší, jsou až překvapivě podobné našim odhadům. V roce 2015 pak Havnes a Mogstad zkoumali vliv dopadů docházky do školky na pozdější příjmy dětí podle vzdělání jejich rodičů a docházejí k závěru, že předškolní vzdělávání pomáhá zvýšit pozdější příjmy dětem z méně vzdělaných rodin, a naopak snižuje příjmy těm z rodin s vysokým vzděláním.

Samostatný proud literatury se věnuje strukturálním modelům formování lidského kapitálu a získávání dovedností. Jedním z pro nás nejrelevantnějších výsledků z této oblasti výzkumu jsou závěry García a kol. (2020), kteří v rámci náhodného experimentu zkoumali dopad předškolní docházky na děti ze znevýhodněných rodin. Ukazují, že školky mají významný pozitivní vliv na zdraví, budoucí příjem, vzdělání a snížení rizika kriminality a na příjem matky s tím, že dopad je silnější u chlapců než u dívek.

Očekávané dopady reformy rodičovského příspěvku v roce 1995

Podmínky pro výzkum dopadů reformy rodičovského příspěvku v roce 1995 v České republice jsou výjimečné tím, že jedinou běžnou alternativou mateřské péče o děti byl systém státního předškolního vzdělávání. To nám umožňuje vztahovat se k závěrům obou proudů literatury – jak toho, který se zabývá dopadem délky mateřské péče, tak toho, který se soustředí na dopady délky předškolního vzdělávání, protože tyto dva druhy péče o dítě, mateřská a předškolní, představují v českém kontextu 90. let jediné dostupné alternativy (viz **Kapitola 2**).

Kdyby tedy přítomnost matky ve věku 3 let dítěte byla prospěšnější než předškolní péče ve školce, očekávali bychom při prodloužení mateřské péče do 4 let věku dítěte pozitivní dopad na rozvoj dítěte a jeho pozdější uplatnění na trhu práce. Pokud je naopak pro tříleté dítě důležitější formální předškolní vzdělávání a s ním spojené sociální interakce a podněty, bude prodloužení mateřské péče mít na dítě negativní dopady. Situace se samozřejmě může lišit pro děti s různými charakteristikami. Předchozí výzkumy naznačují, že hlavní rozdíly lze očekávat v dopadu podle vzdělání rodičů a pohlaví dítěte.

Dosavadní výzkum vlivu mateřské péče na děti, využívající změn v rodinné politice, se zabýval nejdelší placenou rodičovskou dovolenou do dvou let věku dítěte a neplacenou do tří let věku. Při formulaci našich hypotéz o vlivu prodloužení tříleté mateřské péče až do čtvrtých narozenin dítěte vycházíme proto spíše ze závěrů výzkumů vlivu předškolního vzdělávání na rozvoj dítěte ve věku 3–4 let, který se shoduje na pozitivním dopadu předškolního vzdělávání v porovnání s mateřskou péčí v tomto věku, zejména pokud dítě pochází ze znevýhodněných rodin nebo rodin s nízko-vzdělanými rodiči (Diterichson, Lykke Kristiansen a Viinholt, 2020) a také pokud se jedná o dívky (Felfe, Nollenberger a Rodríguez-Planas, 2015; Havnes a Mogstad, 2011).

Na základě dosavadních poznatků proto očekáváme, že reforma rodičovského příspěvku z roku 1995, která nahradila docházku tříletých dětí do institucí předškolního vzdělávání mateřskou péčí, bude mít negativní dopad na dlouhodobé výsledky dětí, a to zejména těch s nízko-vzdělanými rodiči a dívek.

Reforma rodičovského příspěvku mohla ovlivnit budoucí výsledky dětí jak skrze výše diskutovaný přímý dopad toho, jakému typu péče byly vystaveny ve věku 3 let, tak i nepřímo skrze další dopady reformy na situaci matky a rodiny jako celku. Tyto nepřímé

dopady mohou být různorodého charakteru. Delší rodičovská dovolená ovlivňuje negativně pracovní uplatnění matek v letech po návratu na trh práce (Olivetti a Petrongolo, 2017; Rossin-Slater, 2018; Bičáková a Kalíšková, 2019). I když tento efekt může být jen krátkodobý, dlouhodobější dopad na příjmovou situaci či stabilitu rodiny, zkušenost dětí s nezaměstnaností blízkého či postavením nepracující matky v domácnosti může negativně ovlivnit jejich budoucí uplatnění na trhu práce (Müller, Riphahn, Schwientek, 2017 a další) například snížením jejich vlastních kariérních aspirací či formováním tradičnějších představ o sociálních normách a genderových rolích v rodině (Kleven, Landais a Sogard, 2019). Vzhledem k tomu, že rodičovský příspěvek byl pobírán téměř výlučně matkami, a tudíž také nejvíce ovlivnil jejich kariéru a následné kariérní plány, předpokládáme při formulování našich hypotéz, že alespoň některé z těchto nepřímých dopadů mohou mít větší negativní vliv na dívky než na chlapce.

4. Použité metody a data

Ke změření dopadu prodloužení maximální délky pobírání rodičovského příspěvku ze 3 na 4 roky v roce 1995 na vzdělání a pozdější uplatnění dětí na trhu práce využíváme data z Výběrového šetření pracovních sil v letech ČSÚ 2010–2016. Konkrétně sledujeme situaci u osob, které v dětství zasáhla reforma rodičovského příspěvku.

Soustředíme se tedy na věkový interval 21–22 let věku, a to ze dvou důvodů. Na jednu stranu nám tato věková skupina umožňuje sledovat dokončení středního vzdělání, uplatnění na trhu práce nebo účast na terciárním vzdělávání. Na druhou stranu lidé v této věkové skupině ještě většinou žijí ve společné domácnosti s rodiči (konkrétně 75 % lidí ve věku 21–22 let sdílí domácnost s rodiči). To nám umožňuje získat i informace o jejich rodinném zázemí, které jsou zásadní pro analýzu rozdílů v dopadech podle úrovně vzdělání matky, kterým také aproximujeme socioekonomické postavení rodiny. Informace o vzdělání rodičů jsou totiž v datech k dispozici pouze u osob, které žijí s rodiči ve společné domácnosti.⁸ V našich odhadech pak zkoumáme, zda reforma měla odlišný dopad na děti s matkou bez maturity a děti s matkou s maturitním a vyšším vzděláním. Všechny výsledky, které dále prezentujeme pro různé kategorie dětí podle vzdělání jejich matky, se

⁸ I když je 75% podíl osob ve společné domácnosti s rodiči vysoký, může být zdrojem výběrového zkreslení při odhadu dopadů v členění podle vzdělání matky. Kontrolou robustnosti výsledků, která je součástí původní detailní akademické studie jsme nenašli žádný dopad reformy na pravděpodobnost sdílení domácnosti s rodiči ve věku 21–22 let. To naznačuje, že toto případné zkreslení je malé. Pro podrobnější vysvětlení odkazujeme na původní studii Bičákové a Kalíškové (2021).

tedy týkají pouze vzorku dětí, které ve věku 21–22 let žijí s matkou ve společné domácnosti (u ostatních informace o vzdělání matky bohužel nemáme).

Prodloužení doby, kdy o děti celodenně pečuje matka namísto docházky do mateřské školy, způsobené reformou, nám slouží k identifikaci kauzálních dopadů mateřské péče o děti ve věku tři let oproti formální předškolní péči na jejich budoucí vzdělávací výsledky a pracovní uplatnění.

K odhadům používáme kombinaci metody regresní diskontinuity a metody rozdílů v rozdílech. Podrobnější informace k metodologii jsou v **Příloze 1** a velmi podrobné potom v původní akademické verzi studie.

5. Zjištění analýzy

V první části jsme se věnovali dopadu reformy rodičovského příspěvku na dosažené vzdělání dětí, které kvůli reformě nastoupily o rok později do mateřské školy. V druhé části pak popisujeme dopad reformy na budoucí pracovní uplatnění těchto dětí, které v obou částech pozorujeme ve věku 21–22 let.

Velikost dopadu reformy jsme odhadovali pro 4 rozdílné specifikace – rozdílně definované skupiny dětí, jak je podrobně popsáno v **Příloze 1**. Srovnáváme vždy výsledky dvou kohort dětí – těch, které reforma ještě nezasáhla a těch, které zasáhla, protože jejich matky už měly možnost čerpat rodičovskou dovolenou čtyři roky. Rozdíl mezi specifikacemi spočívá v délce intervalu kolem rozhodného data narození, ve kterém výsledky dětí měříme. V první specifikaci uvažujeme pouze děti narozené jedno čtvrtletí před a po rozhodném datu, ve druhé specifikaci dvě čtvrtletí před a po, ve třetí specifikaci tři čtvrtletí a ve čtvrté, nejširší specifikaci děti narozené rok před a po rozhodném datu.

Protože čtvrtá (nejširší) specifikace nejlépe zachycuje možné dopady reformy a využívá největšího množství pozorování, uvádíme v následujícím textu, který srovnává děti narozené rok před rozhodným datem a rok po něm, primárně výsledky čtvrté specifikace. Tam, kde v naší preferované specifikaci nepozorujeme žádný statisticky významný vliv reformy, ale v jiných specifikacích ano, výslovně na to upozorňujeme.

Dopady reformy na dosažené vzdělání dětí

Prodloužení rodičovského příspěvku ze 3 na 4 roky nemělo podle našich zjištění žádný vliv na pravděpodobnost ukončení střední školy. Odhady však naznačují negativní dopad na pravděpodobnost studia na vysoké škole, která poklesla ze 48 % o téměř 6 p. b. Dopad je zřejmý především u dětí matek s nižším vzděláním (bez maturity), u nichž pravděpodobnost studia na vysoké škole poklesla dokonce o 12 p. b. Prodloužení pobírání příspěvku mělo tak na děti z rodin s nízkým vzděláním mnohem větší negativní dopad, než dokumentují předchozí podobné zahraniční výzkumy. Tyto se ale zabývají dopadem prodloužení neplaceného rodičovského volna v délce maximálně do 3 let dítěte. Námi odhadnutý dopad je naopak v rozsahu srovnatelný s poznatky těch zahraničních studií, které odhadovaly dopad účasti v předškolním vzdělávání ve věku 3 let. Naše zjištění potvrzují i naši teoretickou hypotézu, že matky s nižším vzděláním nemusí být schopny dětem v domácí péči poskytnout v průměru tak podnětné prostředí jako mateřská škola, což může vést k horším budoucím výsledkům dětí. Výsledky navíc ukazují, že dívky jsou v tomto směru výrazně více zasažené než chlapci. Pravděpodobnost budoucího vysokoškolského studia u dívek s matkou bez maturitního vzdělání se kvůli reformě snížila dokonce o 17 p. b. Zatímco před reformou studovalo na vysoké škole téměř 45 % dívek, po reformě to bylo jen 28 % dívek z rodin, kde má matka nižší vzdělání než střední školu s maturitou. Připomeňme, že se jedná o dívky, které v 21–22 letech sdílejí s matkou společnou domácnost, u ostatních informace o vzdělání matky nemáme.

Dopady reformy na uplatnění na trhu práce

Z hlediska uplatnění na trhu práce zkoumáme odděleně dopad reformy na pravděpodobnost, že reformou dotčené děti budou ve věku 21–22 let v každém z následujících stavů:

1. ani pracující ani studující (NEET⁹),
2. zaměstnaní,
3. nezaměstnaní,
4. ekonomicky neaktivní, kteří se věnují práci v domácnosti.

Výsledky analýzy dokládají významný vliv reformy rodičovského příspěvku na pravděpodobnost, že děti dotčené reformou ve 21–22 letech nebudou pracovat ani

⁹ NEET je zkratka anglického termínu *Not in Education, Employment or Training*.

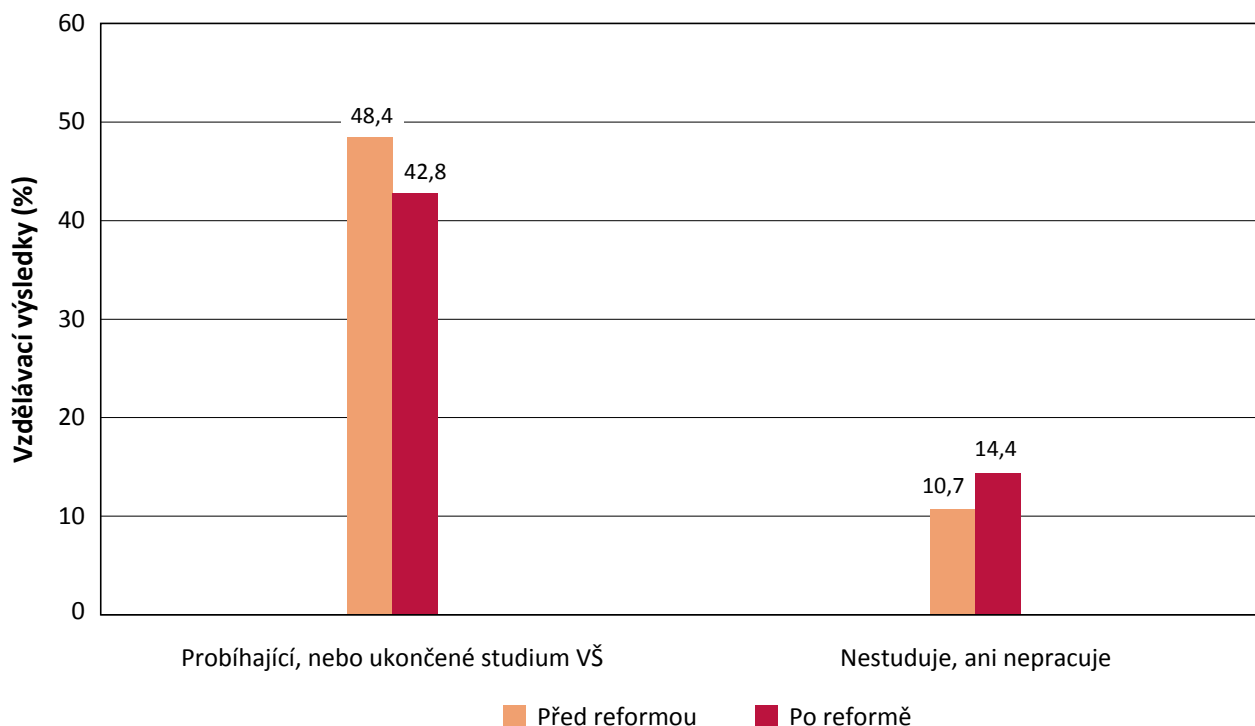
studovat (NEET). Tato pravděpodobnost se zvýšila z 10,7 % o 3,7 p. b. Znovu zjišťujeme výraznější dopad na děti z rodin s nízkým vzděláním matky. Pravděpodobnost, že tyto děti nestudují ani nepracují, se vlivem reformy zvýšila o 12 p. b. (v nejužší specifikaci dokonce až o 21 p. b.). Tady opět připomeňme, že porovnáváme podle vzdělání matky pouze ty děti, které ve věku 21 až 22 let žijí s matkou ve společné domácnosti.

Vliv reformy rodičovského příspěvku na budoucí zaměstnanost dětí v dospělosti není jednoznačný. Ačkoli v naší preferované specifikaci, zahrnující nejširší skupinu dětí, nebyly rozdíly v zaměstnanosti dětí zasažených a nezasažených reformou významné, u chlapců méně vzdělaných matek jsme ve dvou nejužších specifikacích naměřili o 20–35 p. b. nižší pravděpodobnost jejich zaměstnanosti. Vliv na pravděpodobnost, že tito chlapci nepracují ani nestudují (NEET), byl nižší. To může naznačovat, že po dvacátém roce studují, nikoli však v terciárním vzdělávání, ale spíše na vyšších odborných školách, formou jazykových, či jiných dodatečných vzdělávacích kurzů. U dívek se statisticky významný vliv na zaměstnanost neprokázal. Výsledky užších specifikací ale naznačují, že dívky s matkami bez maturity v důsledku reformy častěji setrvávají mimo pracovní trh a věnují se pracím v domácnosti. Pravděpodobnost práce v domácnosti jako hlavní aktivity u dívek z nízko-vzdělanostních rodin v nejužší specifikaci vzrostla o 15 p. b. Vzhledem k neprokázanému vlivu na zaměstnanost byl tento nárůst na úkor nižší pravděpodobnosti účasti na terciárním vzdělávání. Pokles v zaměstnanosti chlapců a růst v podílu dívek v domácnosti není ale robustní přes všechny specifikace, proto spíše jen doplňuje možnou interpretaci našich hlavních výsledků o poklesu účasti na terciárním vzdělávání a nárůstu podílu těch, kteří nepracují ani nestudují. Vliv reformy na nezaměstnanost analýza neprokázala.

Souhrn všech statisticky významných dopadů na pravděpodobnost budoucího studia na VŠ a stav, kdy nepracují ani nestudují (NEET) ukazuje **Graf 3**. Oranžově je vyznačena pravděpodobnost studia na vysoké škole a pravděpodobnost NEET pro děti, které ještě nebyly zasaženy reformou a po dosažení věku tří let pravděpodobně nastoupily do mateřské školy. Červená označuje stejnou pravděpodobnost pro děti, které již reformou zasaženy byly, a tudíž zůstaly o rok déle ve výhradní péči rodiny.

Graf 3: Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí výsledky dětí

(budoucí situace reformou dotčených a nedotčených dětí ve věku 21–22 let)

Pozn.: Graf ukazuje vzdělávací výsledky a uplatnění na trhu práce u dětí ve věku 21–22 let. Růžové sloupce 'před reformou' odpovídají dětem nedotčených reformou. Sloupce 'po reformě' odpovídají dětem dotčeným reformou. Všechny odhady vychází z nejširší specifikace experimentální a kontrolní skupiny, kdy bereme v úvahu děti narozené rok před a rok po rozhodném datu.

Hlavním mechanismem negativních dopadů reformy na budoucí vzdělávací a pracovní výsledky dotčených dětí v jejich dospělosti se zdá být přímý vliv nahrazení docházky do předškolního vzdělávání výlučnou mateřskou péčí. V našich datech jsme nenašli žádné indicie toho, že by negativní změny byly odrazem možných dalších nepřímých důsledků reformy na matky a rodiny, které by mohly také zprostředkovat vliv na výsledky dětí.¹⁰ Přesto si pochopení mechanismů, které vedou ke zjištěným dopadům prodloužení výlučné mateřské péče, zaslouží další empirické výzkumy na základě komplexnějších dat.

¹⁰ Zkoumali jsme především dvě možné cesty, jak mohla reforma ovlivnit děti nepřímo, a způsobit tak zjištěné dopady. Zprvė mohla reforma posunout postoje a hodnoty dívek směrem k tradičním genderovým rolím, posílit preference rodinného života a vést rozhodnutí založit časněji rodinu. Sledovali jsme proto, zda byly negativní dopady reformy na dosažené vzdělání a pracovní aktivitu spojeny i se změnou rodinného stavu, soužití, nebo porodnosti. Druhým zkoumaným aspektem byl dopad reformy na dlouhodobé pracovní uplatnění matek, které mohly ovlivnit celkové příjmy rodiny, její stabilitu či karierní aspirace dětí. Ekonomickou status matek jsme sledovali na datech z let, kdy dětem bylo 16–17 let. Ani v jednom případě jsme nenašli vliv reformy.

6. Závěry

Cílem studie bylo analyzovat dopady prodloužení mateřské péče (a tím i pozdější nástup a zkrácení docházky do mateřské školy) na budoucí vzdělávací výsledky dětí a jejich uplatnění na trhu práce. Využili jsme k tomu změn, které nastaly v důsledku reformy rodičovského příspěvku v České republice v roce 1995, kdy byla možná doba pobírání příspěvku prodloužena ze 3 na 4 roky.

Naše výsledky ukazují, že prodloužení mateřské péče na úkor předškolního vzdělávání může mít nežádoucí dopady na rozvoj lidského kapitálu dětí a na jejich pozdější uplatnění na trhu práce. Naše studie je prvním výzkumem nejen v Česku, ale i ve světě, který odhaduje dopad délky mateřské péče – ovlivněné rodinnou politikou – o děti starší tří let na jejich dlouhodobé výsledky. Kvalitativně jsou naše zjištění sice shodná např. s prací Dustmanna a Schönbergra (2012), kteří zkoumali dopad výlučné mateřské péče na děti před jejich třetími narozeninami, kvantitativně jsou však zhruba dvacetinásobná. Velikost dopadů odhadnutých v naší analýze odpovídá spíše některým odhadům výzkumů vlivu účasti na předškolním vzdělávání na pozdější úspěšnost dětí (Havnes a Mogstad, 2011).

Negativní dopad výlučné mateřské péče na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí si vysvětlujeme tím, že podněty a sociální dovednosti, které tříleté dítě získává v mateřské škole, je těžké v prostředí domova nahradit, a to zejména pro matky s nižším vzděláním. Naše zjištění nijak nezpochybňují všeobecně prokázaný zásadní přínos mateřské péče pro vývoj dítěte. Analýza však ukazuje, že výlučná celodenní mateřská péče po třetí roce života může mít i nežádoucí dopady, které děti nesou i do dospělosti. Rodinné politiky podporující velmi dlouhé rodičovské dovolené by proto měly tento možný negativní dopad na děti brát v úvahu.

Empirických výzkumů na téma dopadů rodinných a souvisejících politik je v České republice velmi málo. Kontrastuje to s velkým významem rodinných politik jak z hlediska zastoupení v politické debatě, tak z hlediska objemu vynakládaných finančních prostředků.¹¹ Analýzy jako je tato, by měly povinně a standardně vstupovat do procesu

¹¹ Prostředky na podporu rodin s dětmi dominantně plynou ve formě přímé finanční podpory skrze rodičovský příspěvek a úlev na dani z příjmů fyzických osob. Rozpočtově výrazně menší jsou nástroje sociální pomoci podmíněné ekonomickou potřebností rodin, jako jsou dětské přídatky, příspěvek na bydlení, porodné a náhradní výživné. A konečně nepřímá podpora formou veřejného financování předškolních zařízení, která je v ČR v mezinárodním srovnání poměrně nízká.

navrhování a schvalování změn veřejných politik jako součást hodnocení dopadů regulace (RIA), jak ho předepisují vládní usnesení¹².

Řadu zajímavých zjištění o efektivitě nástrojů rodinné politiky sice přináší zahraniční empirické studie, ale jejich nastavení a fungování v každé zemi je natolik specifické, že konkrétní a věrohodné znalosti ohledně jejich efektivity a dopadů mohou přinášet pouze výzkumy realizované na datech z dané země. V ČR by pro tyto výzkumné účely byla nevhodnější data v podobě anonymizovaného náhodného vzorku z databáze České správy sociálního zabezpečení. Ta obsahují informace o pracovních historiích jednotlivců, a umožnila by tedy důkladnější zkoumání dopadů různých nástrojů rodinných politik na zasažené osoby i v dlouhém časovém horizontu.

¹² RIA je z angl. Regulatory Impact Assessment. V České republice je tato agenda koordinována z Úřadu vlády, ale realizují ji jednotlivá ministerstva a další státní instituce. Více viz <https://ria.vlada.cz/>.

Reference

- Baker, M., Milligan, K. (2015). „Maternity leave and children's cognitive and behavioral development.“ *Journal of Population Economics* 28 (2): 373-391.
- Bičáková, A., Kalíšková, K. (2019) „(Un)intended effects of parental leave policies: Evidence from the Czech Republic“, *Labour Economics* 61, 101747.
- Bičáková, A., Kalíšková, K. (2021). „Is Longer Maternal Care Always Beneficial? The Impact of a Four-year Paid Parental Leave“ (mimeo).
- Carneiro, P., Loken, K. V a Salvanes, K. G. (2015). „A flying start? Maternity leave benefits and long run outcomes of children.“ *Journal of Political Economy*. 123 (2): 365-412.
- Dahl, G. B., Loken, K. V., Mogstad, M. a Salvanes, K.V. (2016). „What is the case for paid maternity leave?“ *Review of Economics and Statistics*. 98 (4): 655-670.
- Dietrichson, J., Lykke Kristiansen I., and Viinholt, B.A. (2020). „Universal preschool programs and long-term child outcomes: A systematic review.“ *Journal of Economic Surveys*.
- Dustmann, C., Schönberg, U. (2012). „Expansions in maternity leave coverage and children's long-term outcomes.“ *American Economic Journal: Applied Economics*. 4 (3): 190-224.
- Ettlerová, S., Kuchařová, V., Matějková, B., Svobodová K., Šťastná, A. (2006). „Postoje a zkušenosti s harmonizací rodiny a zaměstnání rodičů dětí předškolního a mladšího školního věku.“ Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
- Felfe, C., and Lalive, R. (2018). „Does early child care affect children's development?“ *Journal of Public Economics* 159 (mar): 33-53.
- Felfe, C., Nollenberger, N., Rodríguez-Planas, N. (2015). „Can't buy mommy's love? Universal childcare and children's long-term cognitive development.“ *Journal of Population Economics* 28 (2): 393-422.
- García, J. L., Heckman, J.J., Leaf, D.E. a Prados, M.J. (2020). „Quantifying the life-cycle benefits of an influential early-childhood program.“ *Journal of Political Economy* 128 (7): 2502-2541.
- Havnes, T., Mogstad, M. (2011). „Money for nothing? Universal child care and maternal employment.“ *Journal of Public Economics* 95 (11-12): 1455-1465 (dec).
- Havnes, T., Mogstad, M. (2015). „Is universal child care leveling the playing field?“ *Journal of Public Economics* 127:100-114.
- Huebener, M. (2016). Parental leave policies and child development: A review of empirical findings. DIW Berlin.
- Kleven, H., Landais, C., Sogaard, J.E. (2019). „Children and gender inequality: Evidence from Denmark.“ *American Economic Journal: Applied Economics* 11 (4): 181-209.
- Kuchařová, V., Bareš, P., Hohne, S., Nešporová, O., Svobodová, K., Šťastná, A., Plasová, B., Žáčková, L. (2009). „Péče o děti předškolního a raného školního věku.“ Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
- Müller, S., Riphahn, R.T., Schwientek, C. (2017). „Paternal unemployment during childhood: causal effects on youth worklessness and educational attainment.“ *Oxford Economic Papers* 69 (1): 213-238.

- Olivetti, C., Petrongolo, P. (2017) „The Economic consequences of family policies: Lessons from a century of legislation in high-income countries.“ *Journal of Economic Perspectives* 31 (1): 205-230.
- Rasmussen, A. W. (2010). „Increasing the length of parents' birth-related leave: The effect on children's long-term educational outcomes.“ *Labour Economics*. 17 (1): 91-100 (jan).
- Rossin-Slater, M. (2011) „The effects of maternity leave on children's birth and infant health outcomes in the United States.“ *Journal of health economics* 30 (2): 221-39 (mar).
- Rossin-Slater, M. (2018) „Maternity and family leave policy.“ In *The Oxford Handbook of Women and the Economy*, edited by Saul D. Hoffman, Susan L. Averett, Laura M. Argys, 323-342. Oxford University Press.

Příloha 1: Metodologické detaily

Metoda regresní diskontinuity je založena na srovnání výsledků dvou kohort dětí – poslední kohorty dětí, které reforma rodičovského příspěvku ještě nezasáhla (narozených před 1. říjnem 1992, viz **Kapitola 2** popisující institucionální rámec reformy) a první kohorty dětí, které už reforma zasáhla, neboť jejich matky už měly možnost čerpat čtyřletou rodičovskou dovolenou (narozené po 1. říjnu 1992).

V našich odhadech pak porovnáváme výsledky těchto dvou kohort dětí ve chvíli, kdy dosáhnou stejného věku.¹³ Tyto kohorty dříve a později narozených dětí se ale budou lišit například ve fázi hospodářského cyklu, ve které je pozorujeme, nebo ve čtvrtletí narození, které často určuje okamžik nástupu do základního vzdělávání, což může způsobit odlišnosti v jejich výsledcích ve vzdělávání nebo na trhu práce. Abychom účinně omezili možný vliv těchto dalších proměnných a odhadli pouze dopad prodloužení rodičovského příspěvku, používáme navíc metodu rozdílu v rozdílech. Od dopadu zjištěného porovnáním kohort dětí narozených kolem října 1992 (experimentální kohorty) odečítáme rozdíl v pozorovaných výsledcích stejně věkově vzdálených kohort dětí narozených kolem října 1990, kdy k žádné změně rodinné politiky nedošlo (kontrolní kohorty). Předpokládáme, že zahrnutí rozdílu mezi dětmi z kontrolních kohort nám umožní očistit celkový odhad dopadu o vliv jiných proměnných, než je prodloužení doby pobírání rodičovského příspěvku.

V našich odhadech pak sledujeme rozdíly mezi těmito kohortami dětí v několika variantách, které se liší šířkou intervalu pro datum narození kolem 1. října 1992/1990. V nejužší specifikaci porovnáváme pouze děti, narozené jedno čtvrtletí před a jedno čtvrtletí po časovém předělu, v nejširší specifikaci pak děti narozené jeden rok před a jeden rok po časovém předělu. Přehled naší identifikační strategie a vymezení jednotlivých experimentálních a kontrolních skupin ve čtyřech specifikacích (podle šířky intervalu) je znázorněn v následující tabulce.

¹³ V rámci analýzy robustnosti výsledků pak provádíme stejné porovnání nikoliv ve stejném věku, ale ve stejném kalendářním období. Detaily analýzy robustnosti naleznete v původním článku Aleny Bičákové a Kláry Kalíškové (2021).

**Tabulka 1. Přehled identifikační strategie – definice experimentálních
a kontrolních kohort podle čtvrtletí narození**

	Specifikace 1 (nejužší)		Specifikace 2	
	Kontrolní	Experimentální	Kontrolní	Experimentální
Období před	Q3 1990	Q3 1992	Q2–Q3 1990	Q2–Q3 1992
Období po	Q4 1990	Q4 1992	Q4 1990–Q1 1991	Q4 1992–Q1 1993
	Specifikace 3		Specifikace 4 (nejširší)	
	Kontrolní	Experimentální	Kontrolní	Experimentální
Období před	Q1–Q3 1990	Q1–Q3 1992	Q4 1989–Q3 1990	Q4 1991–Q3 1992
Období po	Q4 1990–Q2 1991	Q4 1992–Q2 1993	Q4 1990–Q3 1991	Q4 1992 –Q3 1993

Sledujeme vliv reformy rodičovského příspěvku na několik výstupů: ukončení střední školy s maturitou; probíhající nebo ukončené studium na vysoké škole; NEET tedy stav, kdy dotyčný ani nepracuje ani nestuduje; zaměstnanost, nezaměstnanost a práci v domácnosti jako hlavní aktivitu.

Předchozí publikace IDEA

2021

Zásah nutný: dopady budoucího ekonomického vývoje a pandemických opatření na příjmy a výdaje systému veřejného zdravotního pojištění, Lucie Bryndová, Lenka Šlegerová, červen 2021 [▶](#)

Kdo v první vlně pandemie zachránil zaměstnance? Analýza čerpání podpory programu Antivirus B, Štěpán Jurajda, Pavla Doleželová, Lucie Zapletalová, duben 2021 [▶](#)

Práce z domova: možnost, nebo nutnost? Jakub Grossmann, Václav Korbel, Daniel Münich, březen 2021 [▶](#)

Výluka prezenční výuky během pandemie covid-19: odhad neviditelných ekonomických ztrát. Ole Jann, Daniel Münich, Lucie Zapletalová, duben 2021 [▶](#)

Společenský status učňovského vzdělávání v České republice: vývoj posledních 15 let a srovnání se zahraničím. Václav Korbel, Daniel Münich, únor 2021 [▶](#)

2020

Nechtěné plody prorodinných politik. Alena Bičáková, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, prosinec 2020 [▶](#)

Vysoké náklady nízkého vzdělání v České republice. Jana Krajčová, Daniel Münich, prosinec 2020 [▶](#)

Grantová podpora a doktorské studium: analýza dat Grantové agentury Univerzity Karlovy. Václav Korbel, říjen 2020 [▶](#)

Personální politické konexe a efektivnost veřejných zakázek v letech 2007–2018. Bruno Baránek, Vítězslav Titl, září 2020 [▶](#)

Odchody do důchodu v Česku: role očekávání a zdravotního stavu v mezinárodním srovnání. Filip Pertold, Miroslava Federičová, září 2020 [▶](#)

Penzijní spoření se státní podporou v České republice: spíš podpěra než pilíř. Jiří Šatava, srpen 2020 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2019: Blýská se na lepší časy? Daniel Münich, Vladimír Smolka, červenec 2020 [▶](#)

Odkud se rekrutují výzkumníci na univerzitách? Vít Macháček, Martin Srholec, únor 2020 [▶](#)
interaktivní aplikace česká [▶](#), anglická verze studie [▶](#), interaktivní aplikace anglická [▶](#)

2019

Dichotomie spotřebních daní: zdroj veřejných rozpočtů a nástroj snižování újmy (diskusní studie). Vladimír Novák, Michal Šoltés, prosinec 2019 [▶](#)

Mezinárodní srovnání ředitelů škol: české administrativní inferno. Miroslava Federičová, listopad 2019 [▶](#)

Návratnost soukromých a veřejných výdajů na podnikatelský výzkum. Petr Pleticha, říjen 2019 [▶](#)

Dary politickým stranám a veřejné zakázky: evidence z let 2007–2014. Vítězslav Titl, Benny Geys, září 2019 [▶](#)

Platy českých učitelů: nová naděje. Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2019 [▶](#)

Stigma jako sebenaplňující se proroctví? Experimentální výzkum z českých věznic. Lubomír Cingl, Václav Korbel, srpen 2019 [▶](#)

Globalization of science: Evidence from authors in academic journals by country of origin. Vít Macháček, Martin Srholec, květen 2019 [▶](#)

Kvalita práce učitelů, vzdělanost, ekonomický růst a prosperita České republiky. Jana Krajčová, Daniel Münich, Tomáš Protivínský, květen 2019 [▶](#)

Dopady zvyšování minimální mzdy v letech 2013–2017 na zaměstnanost a mzdy v České republice. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, Vladimír Smolka, duben 2019 [▶](#)

Zatížení školními domácími úkoly v České republice a srovnání se světem. Václav Korbel, Daniel Münich, duben 2019 [▶](#)

Elektromobil: nejdříve do vesmíru, do Česka až po slevě. Milan Ščasný, Iva Zvěřinová, Zuzana Rajchlová, Eva Kyselá, únor 2019 [▶](#)

A Comparison of Journal Citation Indices. Daniel Münich, Taras Hrendash, únor 2019 [▶](#)

Dopady známek na vysvědčení na životní rozhodnutí žáků. Miroslava Federičová, únor 2019 [▶](#)

2018

Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v roce 2017. Daniel Münich, Taras Hrendash, prosinec 2018 [▶](#)

Které organizace mají nejcitovanější patenty? Nový pohled na hodnocení patentového výzkumu (interaktivní publikace). Oleg Sidorkin, Martin Srholec, listopad 2018 [▶](#)

Dopady zavedení karenční doby v roce 2008 na pracovní neschopnost. Filip Pertold, říjen 2018 [▶](#)

An International Comparison of Economic and Academic Performance of OECD Countries, interaktivní aplikace. Taras Hrendash, Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, říjen 2018 [▶](#)

Dopady vyšších platů politiků na volby do zastupitelstev obcí. Ján Palguta, Filip Pertold, září 2018 [▶](#)

Dopady odkládaného zrušení superhrubé mzdy. Klára Kalíšková, Michal Šoltés, září 2018 [▶](#)

Intelektuální dovednosti českých učitelů v mezinárodním a generačním srovnání. Jana Krajčová, Daniel Münich, září 2018 [▶](#)

Obezita v České republice: mezinárodní srovnání s využitím dat z projektu SHARE. Filip Pertold, Jiří Šatava, srpen 2018 [▶](#)

Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v letech 2011–2015, interaktivní aplikace. Taras Hrendash, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, červenec 2018 [▶](#)

Dopady reformy rodičovských příspěvků v roce 2008 na pracovní zařazení matek. Barbara Pertold-Gebicka, červenec 2018 [▶](#)

Průvodce seniora: Jak neprodělat při předčasném odchodu do důchodu. Jiří Šatava, červenec 2018 [▶](#)

Komu školka (ne)pomůže? Zkušenosti ze série reforem předškolní péče v Německu. Filip Pertold, Lucie Zapletalová, červenec 2018 [▶](#)

Vyšší platy učitelů: sliby, sliby, sliby. Daniel Münich, Vladimír Smolka, červen 2018 [▶](#)

Kde se nejvíce publikuje v predátorských a místních časopisech? Bibliometrická analýza trochu jinak. Vít Macháček, Martin Srholec, červen 2018 [▶](#)

The low-skilled in the Czech Republic. Alena Bičáková, Klára Kalíšková, květen 2018 [▶](#)

Názvy firem a jejich vliv na firemní výkonnost. Jan Hanousek, Štěpán Jurajda, duben 2018 [▶](#)

Co skrývají známky na vysvědčení? Daniel Münich, Tomáš Protivínský, leden 2018 [▶](#)

2017

Růst disponibilních příjmů osob v letech 2005 až 2015: Kdo si polepšil? Jiří Šatava, prosinec 2017 [▶](#)

Místní časopisy ve Scopusu. Vít Macháček, Martin Srholec, prosinec 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Rodinná politika v programech politických stran: přehled a rozbor. Klára Kalíšková, říjen 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Důchody a důchodci ve volebních programech. Filip Pertold, Jiří Šatava, září 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Platy učitelů ve volebních programech: přehled a rozbor. Daniel Münich, září 2017 [▶](#)

Kdo je váš starosta: volební soutěž a charakteristiky zastupitelů v ČR. Ján Palguta, srpen 2017 [▶](#)

Vrána k uráně sedá aneb důležitost oboru studia při výběru partnera. Alena Bičáková, Štěpán Jurajda, Lucie Zapletalová, červenec 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017, Nízké platy učitelů: hodně drahé šetření [▶](#), Interaktivní aplikace studie [▶](#). Daniel Münich, červen 2017

IDEA PRO VOLBY 2017, Příjmy seniorů – práce, nástupní důchody a jejich valorizace. Jiří Šatava, červen 2017 [▶](#)

Do direct subsidies stimulate new R&D output in firms? A comparison of IMPULS, TIP and ALFA programmes. Oleg Sidorkin, Martin Srholec, červen 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Podpora rodin s dětmi: daně, dávky a veřejné služby. Klára Kalíšková, květen 2017 [▶](#)

Pod pokličkou Beallových seznamů. Vít Macháček, Martin Srholec, květen 2017 [▶](#)

Přísnější tresty za vraždy? Vyhodnocení dopadů legislativního návrhu. Libor Dušek, březen 2017 [▶](#)

Ženy a muži v českém výzkumu: publikační výkon, produktivita, spoluautorství a trendy. Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, březen 2017 [▶](#)

Proč ženy v Evropě nechtějí mít více dětí? Matthias Doepke, Fabian Kindermann, překlad Ondřej Lukáš, Filip Pertold, únor 2017 [▶](#)

2016

80% snížení emisí skleníkových plynů: analýza vývoje energetiky České republiky do roku 2050. Lukáš Rečka, Milan Ščasný, prosinec 2016 [▶](#)

Výzkum preferencí obyvatel pro klimatické politiky: Podporují Češi, Poláci a Britové jejich zavedení? Iva Zvěřinová, Milan Ščasný, Mikolaj Czajkowski a Eva Kyselá, prosinec 2016 [▶](#)

Světové srovnání českých a slovenských časopisů podle indikátorů Impact Factor (IF) a Article Influence Score (AIS). Daniel Münich a Samuel Škoda, prosinec 2016 [▶](#)

Daňový systém snižuje motivaci matek s menšími dětmi k práci: Doporučení a jeho vyhodnocení. Jiří Šatava, prosinec 2016 [▶](#)

Stimulují přímé dotace soukromé výdaje firem na VaV? Metoda regresní diskontinuity [▶](#), příloha *Metodika hodnocení hospodárnosti účelové podpory pro aplikovaný výzkum a vývoj ve firmách.* [▶](#) Ján Palguta, Martin Srholec, prosinec 2016

Transfer znalostí do praxe podnikajícími akademiky v České republice. Vít Macháček a Martin Srholec, listopad 2016 [▶](#)

Predátorské časopisy ve Scopusu. Vít Macháček, Martin Srholec, listopad 2016 [▶](#)

Brexit vylepší vyjednávací pozici velkých států v Radě EU. Nejvíce posílí Polsko. Vít Macháček, Tereza Hrtúsová, listopad 2016 [▶](#)

Konkurence politických uskupení v obecních zastupitelstvech a veřejné zakázky. Ján Palguta, říjen 2016 [▶](#)

Platy českých učitelů zůstávají velmi nízké. Daniel Münich, Vladimír Smolka, září 2016 [▶](#)

Medzinárodné porovnanie kvality publikačného výkonu vedných odborov na Slovensku [▶](#), *Odborové prehľady* [▶](#). Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, srpen 2016

Vliv mateřství na výši starobního důchodu. Jiří Šatava, červenec 2016 [▶](#)

Dárci politických stran na trhu veřejných zakázek. Ján Palguta, červenec 2016 [▶](#)

Národní srovnání vědeckého publikačního výkonu Akademie věd České republiky: kvantita vs. kvalita a spoluautorství. Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, červen 2016 [▶](#)

Rozvody a příjmy žen v České republice: první zjištění v České republice na základě individuálních dat. Petr Janský, Filip Pertold, Jiří Šatava, červen 2016 [▶](#)

Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v letech 2009–2013. Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, květen 2016 [▶](#)

Dopad daní a dávek na příjmovou nerovnost a relativní chudobu v České republice. Petr Janský, Klára Kalíšková, Daniel Münich, květen 2016 [▶](#)

Sebedůvěra třídy a soutěž spolužáků o osmiletá gymnázia. Miroslava Federičová, Filip Pertold, Michael L. Smith, duben 2016 [▶](#)

Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňově dávkového systému. Jiří Šatava, březen 2016 [▶](#)

K čemu vede (ne)transparentnost veřejných zakázek? Ján Palguta, Filip Pertold, březen 2016 [▶](#)

Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: Analýza výnosů a nákladů. Klára Kalíšková, Daniel Münich, Filip Pertold, březen 2016 [▶](#)

Přechod na střední školu, pití alkoholu a vliv vrstevníků na kouření mládeže. Filip Pertold, únor 2016 [▶](#)

An International Comparison of the Quality of Academic Publication Output in the Czech Republic [▶](#), attachment *Discipline sheets* [▶](#). Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, leden 2016

2015

Zdanění vysokopříjmových osob. Libor Dušek, Jiří Šatava, prosinec 2015 [▶](#)

Hrozí opět přeplnění věznic? Predikce počtu vězňů v České republice. Libor Dušek, prosinec 2015 [▶](#)

Mezinárodní srovnání kvality publikačního výkonu vědních oborů v České republice [▶](#), příloha *Oborové listy* [▶](#). Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, prosinec 2015

Rozdíly ve výši výdělků ve vztahu k mateřství a dítěti v rodině. Mariola Pytliková, listopad 2015 [▶](#)

Skills Mismatches in the Czech Republic. Klára Kalíšková, listopad 2015 [▶](#)

Pracovní aktivita po dosažení důchodového věku: Institucionální pobídky v České republice. Jiří Šatava, listopad 2015 [▶](#)

Od mateřství k nezaměstnanosti: Postavení žen s malými dětmi na trhu práce. Alena Bičáková, Klára Kalíšková, říjen 2015 [▶](#)

Working Beyond Pensionable Age: Institutional Incentives in the Czech Republic. Jiří Šatava, září 2015 [▶](#)

*Komparativní studie věku odchodu do důchodu v České republice (česká verze studie *A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic* z června 2015).* Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich, září 2015 [▶](#)

Oborová publikační výkonnost výzkumných pracovišť v České republice v letech 2008–2012 (studie obsahuje interaktivní internetový nástroj, pomocí kterého je možné zvolit obor či pracoviště a zobrazit řazení pracovišť dle preferovaného ukazatele). Štěpán Jurajda, Daniel Münich, září 2015 [▶](#)

Platy učitelů českých základních škol: setrvale nízké a neatraktivní. Daniel Münich, Mária Perignáthová, Lucie Zapletalová, Vladimír Smolka, září 2015 [▶](#)

Miliardáři versus lidé / Billionaires versus People. Jan Švejnar, srpen 2015 [▶](#)

A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic (v angl. jazyce, srovnávací studie věku odchodu do důchodu v České republice). Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich, červen 2015 [▶](#)

Bodový systém a jeho vliv na počet smrtelných nehod. Josef Montag, Lucie Zapletalová, květen 2015 [▶](#)

(Ne)diskriminace žen při žádosti o zaměstnání v důsledku mateřství: Experiment. Vojtěch Bartoš, březen 2015 [▶](#)

2014

Společným zdaněním k nižší zaměstnanosti žen. Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová,
prosinec 2014 [▶](#)

Co s ekonomickou neaktivitou v zemích Visegrádu? Ágota Scharle, říjen 2014 [▶](#)

Vliv informací z volebních lístků na výsledky obecních a krajských voleb. Štěpán Jurajda,
Daniel Münich, Lucie Zapletalová, říjen 2014 [▶](#)

Regionální rozdíly v kupní síle: Ceny, platy, mzdy a důchody. Matěj Bajgar, Petr Janský,
srpen 2014 [▶](#)

Budete mít nárok na důchod? Štěpán Jurajda, Jiří Šatava, červenec 2014 [▶](#)

*Učení mučení, nebo škola hrou? Srovnání obliby školy a matematika pohledem
mezinárodního šetření.* Daniel Münich, Miroslava Federičová, červen 2014 [▶](#)

Státní úředníci: Kolik jich vlastně je, kde a za kolik pracují? Petr Bouchal, Petr Janský,
červen 2014 [▶](#)

Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?. Klára Kalíšková, Daniel Münich,
květen 2014 [▶](#)

Česká ekonomika pokračuje v růstu i v roce 2014. Vilém Semerák, březen 2014 [▶](#)

Příprava na osmiletá gymnázia: velká žakovská steplechase. Miroslava Federičová,
Daniel Münich, březen 2014 [▶](#)

*Ženy v českém finančním sektoru 1994–2012: nové pracovní příležitosti pro mladé
a vzdělané.* Klára Kalíšková, březen 2014 [▶](#)

2013

Dopad vzdělanosti na hospodářský růst: ve světle nových výsledků PISA 2012.
Daniel Münich, Tomáš Protivínský, prosinec 2013 [▶](#)

Zdanění vysokých příjmů, reforma za reformou... . Libor Dušek, Jiří Šatava, prosinec 2013 [▶](#)

*Kdo a kolik odvádí do společné kasy? Zdanění příjmů ze zaměstnání a podnikání v českém
systému.* Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich, prosinec 2013 [▶](#)

Co by od roku 2015 přinesla již schválená reforma přímých daní? Libor Dušek,
Klára Kalíšková, Daniel Münich, říjen 2013 [▶](#)

Dopad rozvodu na příjmy v důchodu. Jiří Šatava, září 2013 [▶](#)

Důchodový systém: scénáře budoucího vývoje. Ondřej Schneider, Jiří Šatava, červen 2013 [▶](#)

Dopady reformy I. důchodového pilíře po roce 1996 na starobní důchody jednotlivců.
Ondřej Schneider, Jiří Šatava, květen 2013 [▶](#)

Účastníci penzijního připojištění. Petr Janský, květen 2013 [▶](#)

Může záporný hlas ve volebním systému se dvěma mandáty zvýšit kvalitu kandidátů?
Martin Gregor, duben 2013 [▶](#)

Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti. Pavel Hait,
Petr Janský, březen 2013 [▶](#)

2012

- Zachrání Čína české exporty? Studie.* Vilém Semerák, prosinec 2012 [▶](#)
- Odhady dopadů změn DPH na domácnosti: porovnání dvou možných scénářů od roku 2013.* Petr Janský, listopad 2012 [▶](#)
- Veřejné zakázky v ČR: Co říkají data o chování zadavatelů? Pavla Nikolovová, Ján Palguta, Filip Pertold, Mário Vozár, říjen 2012 [▶](#)*
- Jaký důchod nás čeká? Alternativy vývoje státního průběžného důchodového systému.* Ondřej Schneider, říjen 2012 [▶](#)
- Český důchodový systém na rozcestí: Pro koho je výhodný přechod do druhého pilíře?* Ondřej Schneider, Jiří Šatava, říjen 2012 [▶](#)
- Dopady makroekonomického vývoje ČR na krajské úrovni: možnosti pro aktivní hospodářskou politiku (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR).* Vilém Semerák, září 2012 [▶](#)
- Možnosti pro aktivní hospodářskou politiku na krajské úrovni (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR).* Vilém Semerák, Jan Švejnar, září 2012 [▶](#)
- Česká pomoc rozvojovým zemím: nejen finanční rozvojová spolupráce.* Petr Janský, Zuzana Řehořová, září 2012 [▶](#)
- The Commitment to Development Index for the Czech Republic (výzkumný článek).* Petr Janský, Zuzana Řehořová, září 2012 [▶](#)
- Být či nebýt učitelem: platy českých učitelů pohledem nákladů ušlých příležitostí a širší souvislosti.* Daniel Münich, Jan Straka, září 2012 [▶](#)
- Kde se v ČR dělá nejlepší výzkum.* Štěpán Jurajda, Daniel Münich, srpen 2012 [▶](#)
- Kde hledat příčiny přeplněných věznic.* Libor Dušek, srpen 2012 [▶](#)
- Dopad vzdělanosti na dlouhodobý hospodářský růst a deficity důchodového systému.* Daniel Münich, Petr Ondko, Jan Straka, červen 2012 [▶](#)
- Česky: Nevyužitý potenciál země.* Klára Kalíšková, Daniel Münich, květen 2012 [▶](#)
- Očekávané dopady změn sazeb DPH na rozpočty krajů.* Libor Dušek, Petr Janský, duben 2012 [▶](#)
- Co když vláda nebude valorizovat starobní důchody? První odhady dopadů na relativní chudobu důchodců v ČR.* Petr Janský, Daniel Münich, březen 2012 [▶](#)
- Rozpočtové instituce – evropské zkušenosti a aplikace na Českou republiku.* Ondřej Schneider, únor 2012 [▶](#)
- (Ne)udržitelnost (dluhu) veřejných financí.* Petr Janský, Ondřej Schneider, únor 2012 [▶](#)

2011

Evropská krize—Dopady měnové (dez)integrace na ČR. Vilém Semerák, Jan Švejnar, prosinec 2011 [▶](#)

Evropská krize—Špatná a ještě horší řešení. Vilém Semerák, Jan Švejnar, prosinec 2011 [▶](#)

Evropská krize—Limity čínské podpory. Vilém Semerák, prosinec 2011 [▶](#)

Důchodové systémy v Evropě: Reformují všichni. Ondřej Schneider, srpen 2011 [▶](#)

Jak sjednocení DPH kompenzovat rodinám s dětmi. Petr Janský, Klára Kalíšková, červenec 2011 [▶](#)

Penzijní dluh: Břímě mladých, Ondřej Schneider, květen 2011 [▶](#)

Poplatky penzijních fondů: Komentář. Libor Dušek, Ondřej Schneider, květen 2011 [▶](#)

Finanční výkonnost penzijních fondů ve střední Evropě: Proč jsou české fondy nejhorší? Jan Hlaváč, Ondřej Schneider, duben 2011 [▶](#)

Jak by sjednocení DPH na 17,5 % dopadlo na domácnosti a veřejné rozpočty. Libor Dušek, Petr Janský, březen 2011 [▶](#)

Přehled hlavních dopadů daňových změn na domácnosti a veřejné rozpočty. Libor Dušek, Petr Janský, březen 2011 [▶](#)

Jak by daňové změny dopadly na domácnosti a veřejné rozpočty. Libor Dušek, Petr Janský, únor 2011 [▶](#)

Dopady sjednocení sazeb DPH na 20 % na životní úroveň domácnosti. Libor Dušek, Petr Janský, únor 2011 [▶](#)

2010

Odhad dopadů navrhovaných změn DPH na životní náklady domácností. Libor Dušek, Petr Janský, prosinec 2010 [▶](#)

Jak na státní rozpočet: Ekonomický přístup. Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar, září 2010 [▶](#)

Jak inteligentně reformovat veřejné finance. Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar, květen 2010 [▶](#)

2009

New member countries' labour markets during the crisis. EU BEPA Policy Brief. Vilém Semerák, Jan Švejnar, září 2009 [▶](#)

<http://idea.cerge-ei.cz/publikace>

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education.

Maminka, nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí

Studie 6 / 2021

© Alena Bičáková, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2021

ISBN 978-80-7344-591-1 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Zaujala vás tato studie?

Podpořte nezávislý akademický výzkum
dopadů veřejných politik ČR
a přispějte na naši činnost,
abychom mohli napsat další.

IDEA se v rámci Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. podílí na aktivitách Strategie AV21
IDEA at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences participates in the Strategy AV21 activities

Maminka, nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku
na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je think-tank Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. (NHÚ - angl. zkratka EI) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (angl. zkratka CERGE).

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích IDEA, napište nám na idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is a think tank at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences and is led by its founder, Prof. Jan Švejnar. The Economics Institute (EI) of the Czech Academy of Sciences forms part of a joint workplace, CERGE-EI, together with the Center for Economic Research and Graduate Education of the Charles University (CERGE).

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe to our mailing list by contacting idea@cerge-ei.cz

<http://idea.cerge-ei.cz>